

Jussi Tervola

13.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sanna Pekkarinen

Lausuntopyyntö STM076:00/2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi otsikossa mainitusta.

Lausuttava esitys sisältää monia eriarvoisuutta vähentäviä toimenpiteitä, joista on sovittu Juha Sipilän hallituksen julkisen talouden ohjelmassa vuosille 2019-2022. Merkittävin toimenpide on vähimmäismääräisen sairaus- ja vanhempainpäivärahan korotus 80 eurolla työmarkkinatuen tasolle. Esitysluonnoksen mukaan tällä on pyritty vähentämään etuudensaajien tarvetta toimeentulotuelle, mikä on kannatettavaa mm. byrokratian vähentämisen ja työn teon kannustimien parantamisen kannalta. Tämä myös vahvistaa toimeentulotuen ensisijaista tehtävää tulojen tilapäisenä paikkaajana.

Vähimmäismääräistä sairaus- ja vanhempainpäivärahaa saavien tarve toimeentulotukeen vähenee esityksessä mainituilla toimenpiteillä, mutta ei poistu. Tämä voidaan päätellä siitä, että noin kolmasosa työmarkkinatuen saajistakin saa samanaikaisesti toimeentulotukea (vuonna 2012, Perusturvan riittävyyden arviointiraportti 2011-2015, s. 41). Toimeentulotukioikeuden pysyvyys johtunee ennen kaikkea asumismenoista, joista yleinen asumistuki korvaa keskimäärin vain noin puolet (Kelasto 2018) sekä terveystuloista, joiden merkitys korostuu sairauspäivärahan saajien keskuudessa. Toimeentulotukiriippuvuuden merkittävä vähentäminen onnistuisi parhaiten asumisen tukia muuttamalla.

Lakiluonnoksessa takuueläkkeen määrää on suunniteltu korotettavan nimellisesti 9,25 euroa kuukaudessa eli 1,2 prosenttia edellisvuodesta. Tämä vastaa kutakuinkin tavanomaista indeksikorotusta tilanteessa, jos indeksiä ei olisi jäädytetty. Takuueläkkeen arvon säilyttämistä voidaan pitää kannatettavana, sillä tuki turvaa eläkeläisten pitkäaikaisen toimeentulon.

Lääkekorvausten vuotuista omavastuuta ehdotetaan pienennettävän nimellisesti n. 33 euroa eli 5,5 prosenttia. Tämä on merkittävä parannus, ja lieventää osaltaan sairastamisesta aiheutuvaa taloudellista taakkaa paljon sairastavilla. Samalla muutos lieventää hieman tarvetta toimeentulotuelle.

Lisäksi lakiesitys sisältää monia yhdenvertaisuuden lisäämiseen tähtäviä muutoksia vanhempainpäivärahoihin. Merkittävin näistä lienee yksinhuoltajien vanhempainpäiväraajakson pidentäminen isyysvapaata vastaavalla ajalla eli n. kahdella kuukaudella. Tämä tasa-arvoistaa yksinhuoltajaäitien asemaa kahden huoltajien perheisiin verrattuna. Toisaalta merkittävin tasa-arvovaje perhevapaissa on

www.thl.fi

Jussi Tervola

13.9.2018

edelleen se, että isät käyttävät vain noin kymmeneksen vanhempainvapaista (Kelasto 2018). Isyysvapaakauden kompensointi yksinhuoltajaäideille ei tasaa eroja siitä näkökulmasta. Pienenä yksityiskohtana mainittakoon, että lakiesityksestä ei käy ilmi, otetaanko jo pidettyjä isyysvapaita huomioon, jos pariskunta eroaa vanhempainrahakauden aikana.

Kaiken kaikkiaan THL katsoo, että monet luonnoksessa esitetyt muutokset ovat kannatettavia. Muutokset ovat kokonaisuuden kannalta pienehköjä, mutta joidenkin alaryhmien kannalta merkittäviä. Lisäksi parannusten kohdentumista perusturvaan ja terveysturvaan toimeentulotuen tai ansioturvan sijasta, voidaan pitää onnistuneena, jotta riippuvuus toimeentulotuesta lievenee.

Pääjohtajan sijaisena hallintojohtaja

Kari Saarinen

Johtaja

Markku Pekurinen